

Prezes
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

BPS/043-11-326-ZUS/20
992700/611/1234/2020-WOS

Pani
Gabriela Morawska-Stanecka
Wicemarszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 6
00-902 Warszawa

Dotyczy: wystąpienia Pani Marszałek z 4 czerwca 2020 r. w sprawie oświadczenia Pana Senatora Jana Filipa Libickiego złożonego podczas 11. posiedzenia Senatu RP w dniu 3 czerwca 2020 r.

Szanowna Pani Marszałek,

do zakresu działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej Zakładu) należy realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych, w tym ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz wypłacanie tych świadczeń [1]. Zakład ustala prawo do emerytury lub renty oraz dodatków do tych świadczeń, a także ich wysokość zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Dodatek dla sierot zupełnych – przepisy

Osobie uprawnionej do renty rodzinnej, która straciła oboje rodziców albo której matka zmarła, a ojciec był nieznan, przysługuje dodatek dla sieroty zupełnej [2].

Dodatek ten przysługuje :

- do ukończenia 16 lat,
- do ukończenia nauki w szkole – po przekroczeniu 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- bez względu na wiek – osobom, które stały się całkowicie niezdolne do pracy przed ukończeniem 16 lat lub w przypadku kontynuowania nauki w szkole przed ukończeniem 25 lat.

Kwota dodatku podlega co roku podwyższeniu w ramach waloryzacji świadczeń. Aktualną kwotę ogłasza Prezes ZUS w formie komunikatu w Monitorze Polskim co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji [3]. Od 1 marca 2020 r. kwota dodatku dla sierot zupełnych wynosi 432,12 zł [4].

Możliwość realizacji przyznania i wypłaty dodatku dla sieroty zupełnej w kwocie 500 zł osobie, która kontynuuje naukę po ukończeniu 18 roku życia do czasu osiągnięcia 25 roku życia

Zdając sobie sprawę z oczekiwań Pana Senatora, zmierzających do podwyższenia wysokości dodatku dla sieroty zupełnej w odniesieniu do skonkretyzowanej grupy osób uprawnionych do rent

rodzinnym zwracam uwagę, że Zakład nie ma możliwości przyznania i wypłaty wskazanym osobom uprawnionym dodatku sierocego w zmodyfikowanej wysokości w krótkim czasie. Nie jest możliwe proste zastąpienie kwoty dotychczas wypłacanego dodatku sierocego nową wysokością.

Założenia dotyczące zmian w systemach informatycznych muszą m.in. zawierać precyzyjnie opracowane algorytmy wyboru osób uprawnionych do dodatku w zmienionej wysokości oraz algorytmy, według których wstrzymywana byłaby wypłata tego dodatku w podwyższonej wysokości po osiągnięciu wieku 25 lat. Dodatkowo należy opracować algorytmy w zakresie wypłaty wyrównań w stosunku do osób już uprawnionych do dodatku sierocego oraz zaimplementować odpowiedni wzór decyzji. Ponadto należy nadal utrzymywać dotychczasowe algorytmy przyznawania dodatku sierocego dla uprawnionych do renty rodzinnej nie będących w przedziale wiekowym pomiędzy 18 a 25 rokiem życia.

Wskazane w akcie prawnym zmieniającym ustawę emerytalną *vacatio legis* wejścia w życie zmienianych przepisów powinno zapewnić Zakładowi możliwości realizacyjne w zakresie modyfikacji oprogramowania eksploatowanych przez Zakład systemów informatycznych. Czas oczekiwania na wdrożenie modyfikacji systemu informatycznego jest ponadto uzależniony od złożoności realizowanej zmiany oprogramowania, na którą bezpośredni wpływ ma ostateczny kształt zapisów ustawowych w zakresie będącym tematem ww. oświadczenia Pana Senatora Jana Filipa Libickiego.

Przy wprowadzaniu zmian w systemach informatycznych Zakład związany jest przede wszystkim przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych [5], określającej proces wyboru wykonawcy do zmian w oprogramowaniu z zachowaniem zasad uczciwej konkurencji, zasad równego traktowania wykonawców, zasad proporcjonalności oraz zasad przejrzystości.

Reasumując, aby wykonać przepisy ww. zmiany przy zastosowaniu obowiązujących procedur prowadzenia prac w obszarze informatyki Zakład musi dysponować minimum 9. miesięcznym okresem *vacatio legis* na zmodyfikowanie systemów informatycznych.

Dane statystyczne

W grudniu 2019 r. 3,8 tys. osób w wieku 18-24 lata pobierało dodatek dla sieroty zupełnej wypłacany przy rencie rodzinnej [6].

W załączeniu przekazuję notatkę, przygotowaną przez Departament Statystyki i Prognoz Aktuarialnych, zawierającą szacunkowe skutki finansowe podwyższenia kwoty dodatku dla sieroty zupełnej do wysokości świadczenia wychowawczego (tzw. 500+) dla osób w wieku 18-24 lat.

Podstawa prawna:

[1] art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 2017 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266, z późn.zm.)

[2] art. 76 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53, z późn. zm.), zwanej ustawą emerytalną

[3] art. 94 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy emerytalnej

[4] komunikat Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 lutego 2020 r. w sprawie miesięcznej kwoty przeciętnej emerytury, miesięcznej kwoty przeciętnej renty z tytułu niezdolności

do pracy, miesięcznej kwoty przeciętnej renty rodzinnej, wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, kwoty dodatku za tajne nauczanie, dodatku kombatanckiego, dodatku pielęgnacyjnego i dodatku dla sierot zupełnych, kwoty świadczenia pieniężnego przysługującego żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych, kwoty świadczenia pieniężnego przysługującego osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, kwot maksymalnych zmniejszeń emerytury lub renty oraz kwot emerytur i rent wolnych od egzekucji i potrąceń (M.P. poz. 197)

[5] ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, z późn. zm.)

[6] bez rent rodzinnych realizowanych na mocy umów międzynarodowych

Z wyznaczami szacunkowi,

CZŁONEK ZARZĄDU

Mariusz Jedynak

Szacunkowe skutki finansowe podwyższenia kwoty dodatku dla sieroty zupełnej do wysokości świadczenia wychowawczego dla osób w wieku 18-24 lat

Proponowana zmiana

Proponowana zmiana przepisów polega na podwyższeniu kwoty dodatku dla sieroty zupełnej do wysokości świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, dla osób pomiędzy 18 a 25 rokiem życia pobierających rentę rodzinną (oraz dodatek dla sieroty zupełnej) z uwagi na kontynuowanie nauki.

Założenia

W szacunkach:

- przyjęliśmy stałą kwotę świadczenia wychowawczego 500 zł;
- wykorzystaliśmy dane o liczbie wypłat w 2019 r. dodatku dla sieroty zupełnej realizowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz wysokości dodatku dla sieroty zupełnej obowiązujące w okresie styczeń-luty 2020 r. i po waloryzacji świadczeń od marca 2020 r.
- przyjęliśmy stałą przeciętną miesięczną liczbę osób w wieku 18-24 lat pobierających dodatek dla sieroty zupełnej na średnim poziomie zaobserwowanym w 2019 r.;
- uwzględniliśmy przyszłe wysokości dodatku dla sieroty zupełnej po waloryzacji świadczeń od marca w latach 2021-2025 wyliczone na podstawie założeń makroekonomicznych Ministerstwa Finansów z kwietnia 2019 r.:

Rok	Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem	Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów	Wskaźnik realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia
2020	102,51%	102,80%	103,39%
2021	102,53%	102,80%	103,18%
2022	102,46%	102,80%	103,18%
2023	102,50%	102,80%	103,18%
2024	102,50%	102,80%	103,18%
2025	102,50%	102,80%	103,16%

Wyniki

Koszt podwyższenia dodatku dla sieroty zupełnej do wysokości świadczenia wychowawczego dla osób w wieku 18-24 lat

Rok	Koszt podwyższenia dodatku dla sieroty zupełnej dla osób w wieku 18-24 lat - kwoty nominalne	Koszt podwyższenia dodatku dla sieroty zupełnej dla osób w wieku 18-24 lat - kwoty zdyskontowane inflacją na 2019 r. (ceny stałe z 2019 r.)
	<i>w mln zł</i>	
2020	3,11	3,03
2021	2,45	2,33
2022	1,77	1,64
2023	1,07	0,97
2024	0,35	0,31
2025	0,04	0,03

Przy powyższych założeniach dotyczących waloryzacji świadczeń wysokość dodatku dla sieroty zupełnej od marca 2025 r. przekroczy kwotę 500 zł (czyli przyjętą wysokość świadczenia wychowawczego), co spowoduje od marca 2025 r. brak kosztów proponowanej zmiany przepisów.